

Student/Registration
Number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Centre Number

--	--	--	--	--

2002 PUBLIC EXAMINATION

Macedonian Continuers Level

Section 1: Listening and Responding (30 marks)

Tuesday 29 October: 2 p.m. Eastern Standard Time

Time: approximately 50 minutes and 10 minutes reading time

Monolingual and/or bilingual printed dictionaries may be used.

Instructions to Students

1. You will have 10 minutes to read all the papers and to familiarise yourself with the requirements of the questions.
2. Write all your answers to the questions in Section 1 in this booklet in blue or black ink or ball-point pen. Space is provided for you to make notes.
3. You must answer ALL questions in Part A and Part B.
4. Answer Part A in ENGLISH and Part B in MACEDONIAN.
5. Write your student/registration number and the centre number (if required) on the front cover of this booklet.
6. All question booklets will be collected at the end of the examination.

This examination is used for the HSC (New South Wales), the NTCE (Northern Territory), the SACE (South Australia), the TCE (Tasmania), the VCE (Victoria), and the WACE (Western Australia).

Part A (Questions 1–3)
(20 marks)

When judging performance in this part, the examiner(s) will take into account the extent to which the student demonstrates the capacity to:

- *understand general and specific aspects of texts by identifying and analysing information and convey the information accurately and appropriately.*
-

You will hear three texts. Each text will be played twice. There will be a short break between the first and second playings in which you may make notes.

Listen carefully to each text and then answer the questions in ENGLISH.

Text 1

1. Complete the notes below to summarise the speaker's main points:

The speaker is supporting a proposal to:

- _____

Reasons stated for accidents involving young people:

- _____
- _____

Reasons stated for supporting the change:

- _____
- _____

(marks)

Text 2

2. a. What has one of the speakers probably done to make the other speaker so angry?

_____

_____

- b. What does one of the speakers say that shows that they have little sense of the impact of their action on the environment?

_____

_____

(marks)

You may make notes in this space

Text 3

3. Complete the table below using the information provided in the interview:

<p>Cause of the health problem:</p> <p>People most at risk:</p> <p>Precautions that should be taken:</p>
--

(marks)

You may make notes in
this space

Part B (Questions 4–5)
(10 marks)

When judging performance in this part, the examiner(s) will take into account the extent to which the student demonstrates the capacity to:

- *understand general and specific aspects of texts by identifying and analysing information;*
  - *convey the information accurately and appropriately.*
-

You will hear two texts, one relating to Question 4 and one relating to Question 5. Each text will be played twice. There will be a short break between the first and second playings in which you may make notes.

Listen carefully to each text and then answer the questions in MACEDONIAN.

Text 4

4. Complete the table based on the information provided in the announcement:

Завршете ја задачата од дадената информација

What has been banned:

Што било забрането _____

Reason for the bans:

Причината за забраната _____

Length of bans:

Колку време трае забраната _____

(marks)

You may make notes in
this space

Text 5

You may make notes in this space

5. a. According to the speaker, when did the three main waves of migration occur?
Според спикерот, кога почнале трите бранови на иселувањето?

- b. Why did the second wave of migrants go to America instead of the Turkish Empire?
Зошто вториот бран печалбари заминувале во Америка на место турската империја?

- c. Explain why, according to the passage, the migration to Australia began.
Според текстот објаснете зошто започнало иселувањето во Аврстралија?

(marks)

End of Section 1

Transcript

SECTION I: Listening and responding

Part A

Text 1

Имено, секој ден слушаме вести на радио и на телевизија дека се случуваат несреќи во кои гинат млади луѓе. Овие несреќи се случуваат пред се поради неискуство и неодговорност на младите во сообраќајот. Со овој предлог, младите ќе добијат дозвола за возење откако ќе наполниат 20 години. Тоа значи дека ќе бидат повозрасни, позрели и поодговорни. Јас сметам дека со тоа многу ќе се намали бројот на несреќите.

Уште еднаш му давам целосна поддршка на владиниот предлог младите да добијат дозвола за возење дури кога ќе навршат 20 години.

Text 2

-Немој така! Воопшто не мислиш на други!

-Зошто? Што е проблемот? Ништо не направив!

-Како не, конзеврата ја фрли во водата.

-Ами, Голема работа!

-Ами делфините, и другите морски животни? Што ќе прават ите со толку ѓубре во нивниот дом!

Text 3

Репортер: Добро утро слушатели, јас Снежана Алексовска ќе ви ја вода денешната емисија на радио Зррр. Медицинските стручњаци повикуваат на итна акција за заштита на австралиските деца од затрујување со олово. Тие велат дека децата во постарите делови на градовите се во значителна опасност од заболување поради голема концентрација на олово во почвата и во правот во домовите. Зборуваме со доктор Петровски за овој проблем.

Доктур Петровски: Добро Утро Снежана, мило ми е што ме викнавте на овој интервју. Истражувачите од Министерството за здравство од Нов Јужен Велс предупредуваат дека еден начин на заштита на здравјето на децата е отстранување на оловото од бензинот.

Тие, исто така, препорачуваат децата и бремените жени да се чуваат настрана од поправки на стари куќи во кои сеуште може да има бои кои содржат олово, а децата да се заштитиуваат од правот во домаќинствата.

Репортер: предупредувањето доаѓа по неодамнешните извештаи дека илјадници австралиски деца би можеле да имаат висок процент на олово во крвта.

Part B

Text 4

Од крајот на ноември па се до 15-ти јануари наредната година, реките во Македонија ќе бидат затворени за риболов на пастрамки. Овие убавици на водите на Радика и на другите реки во Републиката, ловостојот ги заштитува во тек на три и пол месеци, за да можат непречено да се подготват за мрестење.

Исклучок од забраната е само пастрмката во Црни Дрим, која на потегот од Охридското Езеро до Далјан ќе може да се лови до 1-ви декември. Нејзиниот ловостој ќе трае од 1-ви декември до 1-ви март.

Text 5

Причините за иселување на Македонците во Австралија, како и во другите прекуокеански земји, се од економски и во одделни периоди, особено кога Македонија минува низ потреси (востанија, војни и слично) и од политички причини.

Кон втората половина на 19-от век, секоја година Македонија ја напуштале од 70 до 100 илјади луѓе кои оделе на печалба во поголемите градови на турската империја: Солун, Цариград, Смирни. Скендер, Одрин и др., потоа во Србија, Бугарија, Романија, Русија, па и во Австралија, Германија и во други земји и се враќале дома по една или повеќе години.

Кон крајот на 19-от век, кога се влошиле условите за работа во овие места и земји, првите групи печалбари тргнале кон Америка. Тоа биле селани од Леринско. Од 1903 до 1906 година во Америка заминале околу 50 илјади луѓе. Но, од нив само околу 18 илјади останале постојано. Други се враќале порано.

Иселувањето на македонците во Австралија почнало по Првата светска војна, кога патиштата кон Америка се затвориле. Во 1922 година поради економските тешкотии во кои запаѓа нејзиното стопанство, Америка воведува закон за населување, ги заострува критериумите за издавање виза и во такви услови оние што биле подготвени за одење во Америка, заминуваат во Австралија

Student/Registration
Number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Centre Number

--	--	--	--	--	--

2002 PUBLIC EXAMINATION

Macedonian Continuers Level

Section 2: Reading and Responding (30 marks)

Tuesday 29 October

Time: approximately 1 hour 15 minutes

Monolingual and/or bilingual printed dictionaries may be used.

Instructions to Students

1. Write all your answers to the questions in Section 2 in this booklet in blue or black ink or ball-point pen. Space is provided for you to make notes.
2. You must answer ALL questions in Part A and Part B.
3. Answer Part A in ENGLISH and Part B in MACEDONIAN.
4. Write your student/registration number and the centre number (if required) on the front cover of this booklet.
5. All question booklets will be collected at the end of the examination.

This examination is used for the HSC (New South Wales), the NTCE (Northern Territory), the SACE (South Australia), the TCE (Tasmania), the VCE (Victoria), and the WACE (Western Australia).

Part A (Questions 6–7)
(20 marks)

When judging performance in this part, the examiner(s) will take into account the extent to which the student demonstrates the capacity to:

- understand general and/or specific aspects of texts, by, for example, comparing, contrasting, summarising, or evaluating, and convey the information accurately and appropriately.
-

6. Read the text and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Text 6

Младите луѓе имаат избор

Повеќето луѓе, вклучувајќи ги родителите и нивните деца, не ги знаат вистинските опасности од користењето на дрога.

Повеќето корисници на дрога се обични луѓе кои можат да се сретнат на улица, в училиште, во канцеларија, фабрика и на слични места.

Со дрогата најмногу експериментираат млади луѓе на возраст од 12 до 16 години.

Корисниците на дрога се личности со слаб карактер кои се во постојано бегство од животната реалност.

- Марихуаната, досега, е најкористена илегална дрога.
- Ако дрогата се земе во прекумерна доза, може да доведе до брза смрт.
- Дрогата создава зависност, влијае врз работаата на срцето, на крвниот притисок, врз функцијата на мозокот и полека, но сигурно, ги уништува функциите и на останатите органи од нашето тело.
- Корисниците на дрога се препознаваат по бледото лице, празниот и изгубен поглед, забавените движења, слабото тело.
- Дрогата ве прави да се чувствувате беспомошни и безнадежни.
- Дрогата убива! Дрогата коси! Дрогата не штеди никого!
- Бидете одговорни кон себе си. Ако вашите другари се дрогираат, не значи дека тоа треба и вие да го правите.
- Вашиот живот е во ваши раце.
- Запомнете! Ако некој ви понуду дрога, само речете “**НЕ!**”
- Вие можете да победите.

Ако ви треба помош не чекајте!

Јавете се на 99 4567!

Нашата служба работи 24 часа.

a. What effects, apart from physical effects, are mentioned in the advertisement?

---

b. What does the advertisement imply are some of the reasons for young people taking drugs?

List two:

- _____
- _____

c. Which line of the advertisement best reflects the title?

(marks)

7. Read the text and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Text 7

Пушењето и здравјето

Испитувањата за влијанието на пушењето врз здравјето започнале многу одамна. Уште во 1820 година било откриено дека никотинот во тутунот е многу штетен и дека пушењето е поврзано со многу болести. Во текот на дваесеттите и триесеттите години во овој век бил забележан пораст на заболени луѓе од рак на белите дробови. Меѓутоа дури во 1950г. медицинските истражувања конечно откриле дека постои директна поврзаност помеѓу пушењето и ракот на белите дробови.

Денес со сигурност се знае дека пушењето може да предизвика разни болести, како на пример срцеви заболувања, разни видови на рак и болести на белите дробови. Пушењето исто така штетно делува на неродените бебиња и плодноста кај мадите и жените.

Дури и само една испушена цигара штетно делува на човечкото тело. Иако пушачот може да се чувствува релаксиран додека пуши, никотинот во цигарата всушност го забрзува чукањето на срцето и го покачува крвниот притисок. Никотинот исто така ги стеснува крвните садови. Сето ова го забавува движењето на крвта и температурата на кожата се намалува. Никотинот исто така ја намалува активноста на мозокот и влијае врз варењето на храната.

Хемикалиите во чаодот од цигарите ги оштетуваат дишните патишта и белите дробови, што предизвикува кашлица кај пушачот и поголема подлежност на инфекции.

Младите пушачи кашлаат многу повеќе отколку нивните врсници кои не пушат и додека станат возрасни, веќе ќе развијат абнормални промени на нивните дишни патишта. Младите пушачи почесто заболуваат од астма и алергии отколку нивните врсници кои не пушат, а исто така многу побрзо се заморуваат кога вежбаат.

Кај оние луѓе кои започнуваат да пушат многу млади и кои пушат долго време, постои голема веројатност дека ќе развијат некоја болест. Имено, испитувањата покажуваат дека отприлика еден од двајца пушачи ќе умре од болест предизвикана од пушењето.

Пушењето исто така штетно делува и на оние луѓе кои се наоѓаат во близина на пушачите. Тоа се вика пасивно пушење.

a. What is there in the article that would explain why no public campaign against smoking was taken until after the 1950s?

---

b. List the effects mentioned in the article on young people who begin smoking at a young age:

- _____
- _____
- _____
- _____

(marks)

Part B (Question 8)
(10 marks)

When judging performance in this part, the examiner(s) will take into account the extent to which the student demonstrates the capacity to:

- *understand general and specific aspects of a text by identifying, analysing, and responding to information;*
  - *convey information coherently (structure, sequence, accuracy and variety of vocabulary and sentence structure) and appropriately (relevance, use of conventions of the text type).*
-

8. Read the text and then answer in MACEDONIAN the question below.

Text 8

Драги Крсте,

Се извинувам што немам напишано за долго време, но сум презафатен со подготовки за идната година. Ме пријија на компјутерскиот курс што го сакав! Само еден проблем имам што не ќе можам да продолжам да живеам дома. Јас сакам да живеам со други студенти во една куќа, а моите родители сакаат јас да живеам во хостел - си мислам тие се загрижени дека јас ќе уживам повеќе од што ќе учам. Јас несакам да ги навредам, но неќам да живеам во хостел - многу имаат закони. - Што си мислиш ти? Дали имаш некоја добра идеја? Меѓутоа си фатив вонредна работа во една продавница. Знаам дека и ти бараше работа - дали ти најде? Како се работите со тебе? Дали замина на одмор со другарите? Пиши ми за скоро време.

Со голем поздрав од

Снежана.

In Macedonian, write a 150–200-word letter responding to the questions asked, and comments made.

Напишете писмото со 150-200 зборови на Македонски, одговорајќи на прашањата и дадените точки.

You may make notes in
this space

Student/Registration
Number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Centre Number

--	--	--	--	--

2002 PUBLIC EXAMINATION

Macedonian

Continuers Level

Section 3: Writing in Macedonian (15 marks)

Tuesday 29 October

Time: approximately 45 minutes

Monolingual and/or bilingual printed dictionaries may be used.

Instructions to Students

1. Write your answer to a question from Section 3 in this booklet in blue or black ink or ball-point pen. Space is provided for you to make notes.
2. You must answer ONE question in MACEDONIAN.
3. Write your student/registration number and the centre number (if required) on the front cover of this booklet.
4. All question booklets will be collected at the end of the examination.

This examination is used for the HSC (New South Wales), the NTCE (Northern Territory), the SACE (South Australia), the TCE (Tasmania), the VCE (Victoria), and the WACE (Western Australia).

Section 3 (Questions 9–11)
(15 marks)

When judging performance in this section, the examiner(s) will take into account the extent to which the student demonstrates:

- *relevance and depth of treatment of ideas, information, or opinions;*
  - *accuracy and range of vocabulary and sentence structures;*
  - *the capacity to structure and sequence response and use conventions of the text type.*
-

Answer ONE question from this section in 200–250 words in MACEDONIAN.

9. Your local radio station has been promoting the idea that young people should not be allowed out after 10 pm. You have been invited to present a speech arguing for or against this idea for tomorrow night's program. Write the text of the speech that you will give in the debate.

Вашата локална станица ја промовира идејата дека на младите луѓе не треба да им се дозволува да шетаат после 10 часот навечер. Вие сте поканети да зборувате за или против оваа идеја во програмата утре вечер. Напишете го текстот што ќе го говорите во дебатата.

10. Peter was late coming home from school. His parents were worried. He arrived safely, but very tired. When asked by his parents what had happened, Peter explained, 'You will never guess what happened to me ...' Complete the story that Peter recounted.

Петре задоцни дома од училиште. Неговите родители се загридија. Тој пристигна здрав и жив, но многу уморен. Кога родителите го прашаа што се случили, Петре објасни: "Никогаш нема да погодите што ми се случи. . . . ." Завршете ја приказната на Петре.

11. You have been asked to write an article on a current issue facing young people, with the aim of informing readers about the main aspects and possible implications of the issue. Write the article you will submit.

Треба да напишете напис за некоја актуелна тема базирана на проблемите на младата генерација со цел да ги убедите читателите дека итно треба да се преземат мерки. Напиштете го написот што ќе му го дадете на уредникот.

You may make notes in this space.

